

**CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
D E C I Z I E**

25 iunie 2013

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componență:

Președinte – Andrei Harghel,

Judecători – Ion Arhiliuc, Constantin Alerguș, Iurie Diaconu, Ion Vîlcov, cu participarea procurorului Dumitru Graur, avocaților Mărgineanu Iurie și Svetlana Gordilă, părții vătămate Viorel Curmei, a judecat în ședință publică recursurile ordinare declarate de procurorul în Procuratura de nivelul Curții de Apel Bender, Raisa Bațura și de avocatul Mărgineanu Iurie în interesele părții vătămate Curmei Viorel, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bender din 08 noiembrie 2012, în cauza penală în privința lui

***Golban Alexandru Ion**, născut la 18 iulie 1984, originar și domiciliat în or. Căușeni, str. V. Alecsandri 34, moldovean, cetățean al Republicii Moldova;*

***Berdilă Sergiu Gheorghe**, născut la 27 ianuarie 1986, originar și domiciliat în or. Căușeni, str. Petru Rareș 102, moldovean.*

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

- prima instanță de la 08.12.2010 pînă la 27.03.2012;
- Curtea de Apel Bender de la 08.05.2012 pînă la 08.11.2012;
- Curtea Supremă de Justiție de la 16.04.2013 pînă la 25.06.2013.

Procedura de citare a fost legal executată.

Procurorul, avocatul Mărgineanu Iurie și partea vătămată Viorel Curmei au susținut recursurile, solicitînd admiterea acestora în sensul declarat.

Avocatul Svetlana Gordilă s-a pronunțat pentru respingerea recursurilor declarate, ca fiind neîntemeiate.

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție asupra recursurilor în cauză în baza actelor din dosar,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Slobozia din 27 martie 2012, Golban Alexandru și Berdilă Sergiu au fost achitați de învinuirea adusă pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art. 179 alin. (2) Cod penal, deoarece fapta inculpaților nu întrunește elementele infracțiunii.

Berdilă Sergiu a fost recunoscut vinovat de săvîrșirea infracțiunilor prevăzute de art. 287 alin. (2) lit. a), b), 287 alin. (3) și 164 alin. (2) lit. e) Cod penal.

Golban Alexandru a fost condamnat în baza art. 164 alin. (2) lit. e) Cod penal la 5 ani închisoare, iar conform art. 90 Cod penal, pedeapsa cu închisoare a fost suspendată condiționat pe un termen de probă de 5 ani.

Procesul penal în privința lui Golban Alexandru în baza art. 287 alin. (3) Cod penal a fost încetat, pe motiv că există circumstanțe care exclud tragerea lui la răspundere penală.

Procesul penal în privința lui Berdilă Sergiu în baza art. 287 alin. (2) lit. a), b), 287 alin. (3) și 164 alin. (2) lit. e) Cod penal, a fost încetat în legătură cu decesul inculpatului.

Prin aceeași sentință a fost condamnat și Berdilă Eugeniu, însă hotărârile în privința lui nu se contestă.

Acțiunea civilă înaintată de partea vătămată Curmei Viorel a fost admisă, încasându-se de la Golban Alexandru în beneficiul lui Curmei Viorel prejudiciul material în sumă de 156.493 lei și prejudiciul moral în sumă de 200.000 lei.

2. Pentru a se pronunța, instanța de fond a constatat în fapt că, Golban Alexandru și Berdilă Sergiu, la 22 noiembrie 2008, în jurul orei 24.00, în urma înțelegerii prealabile și de comun acord cu Turtureanu Andrian și alte persoane neidentificate de către organul de urmărire penală, încălcând grosolan ordinea publică și exprimând o vădită lipsă de respect față de societate, fără careva motive, din intenții huliganice, știind cu certitudine că Curmei Viorel se află într-o casă situată la 3 km de satul Feștelița, r-nul Ștefan Vodă, s-au deplasat cu câteva automobile la casa menționată. Ajungând la locul indicat în timpul când Curmei Viorel a deschis ușa de la intrare, Berdilă Sergiu i-a aplicat acestuia o lovitură cu pumnul în regiunea feții, doborându-l jos. Continuându-și acțiunile criminale, Berdilă Sergiu, Golban Alexandru, Turtureanu Andrian și persoanele neidentificate de către organul de urmărire penală, i-au aplicat multiple lovituri cu pumnul și picioarele peste corp lui Curmei Viorel. Concomitent cu aceste acțiuni Golban Alexandru, care avea asupra sa un pistol traumatic de model „SCHMEISSER AE790GI” cu nr. KO 015703, pe care îl deținea legal, a efectuat o împușcătură, omorând cîinele, ce păzea casa, unde se petreceau acțiunile date. Totodată, Golban Alexandru s-a apropiat de Curmei Viorel a aplicat acestuia o lovitură cu pistolul în regiunea capului, apoi a pus pistolul la capul acestuia, amenințându-l că îl va împușca, în acel timp Berdilă Sergiu i-a mai aplicat câteva lovituri cu pumnul în față lui Curmei Viorel. Continuându-și acțiunile sale criminale, Berdilă Sergiu împreună cu Turtureanu Andrian l-au urcat cu forța pe Curmei Viorel în automobilul condus de către Turtureanu Andrian și s-au îndreptat înspre satul Feștelița, unde au stopat automobilele la domiciliul lui Cebotari Ghenadie. Coborînd din automobile, Berdilă Sergiu, cu forța la tîrîit pe Curmei Viorel în ograda lui Cebotari Ghenadie, unde împreună cu celelalte persoane iarăși i-au aplicat lovituri cu pumnii și picioarele peste corp lui Curmei Viorel. Apoi Berdilă Sergiu a început să-l impună pe Curmei Viorel să se pună în genunchi și să-i sărute picioarele lui Cebotari Ghenadie. Văzînd, că Curmei Mihail opune rezistență, Berdilă Sergiu aplicînd forța fizică, l-a pus în genunchi pe acesta și punînd piciorul pe capul acestuia, i-a aplecat capul spre picioarele lui Cebotari Ghenadie. După aceasta, continuându-și acțiunile sale criminale, Berdilă Sergiu, Golban Alexandru, Turtureanu Andrian și alte persoane neidentificate de către organul de urmărire penală l-au urcat cu forța pe Curmei Viorel în automobil și s-au îndreptat spre domiciliul lui Becciu Oleg. Ajungînd la domiciliul lui Becciu Oleg, inculpații Berdilă Sergiu, Golban Alexandru, Turtureanu Andrian și alte persoane neidentificate de către organul de urmărire penală, au stopat lîngă automobilul de model „BMW” cu n/î SV AI 680, ce aparținea lui Becciu Oleg și, motivînd ca acesta le încurcă la deplasarea de mai departe, au solicitat ca stăpînul automobilului să-l de-a la o parte, iar cînd Moga Ion, care se afla în ospeție la Becciu Oleg, a urcat în automobil menționat pentru a-l da la o parte, Golban Alexandru cu pistolul traumatic a stricat geamul de la ușa din față stîngă din partea șoferului și împreună cu celelalte persoane l-au scos cu forța din automobil pe Moga Ion, aplicîndu-i multiple lovituri cu pumnii și picioarele peste corp, concomitent aplicîndu-i lovituri și lui Curmei Viorel. Ulterior, Berdilă Sergiu, Golban Alexandru, Turtureanu Andrian și alte persoane neidentificate de către organul de urmărire penală, l-au urcat cu forța în automobil pe Curmei Viorel și l-au dus la marginea satului, unde Curmei Viorel a reușit să fugă.

În rezultatul acțiunilor menționate, lui Curmei Viorel și lui Moga Ion conform raportului de expertiză medico-legală nr. 109 „D” din 11.12.2008, și respectiv, conform

raportului de expertiză medico-legală nr. 108 din 11.12.2008, iau fost cauzate leziuni corporale ușoare.

Tot inculpații Berdilă Sergiu și Golban Alexandru la 22 noiembrie 2008, în jurul orei 01.00, în aceleași circumstanțe, urmărind scopul răpirii unei persoane în urma înțelegeri prealabile și de comun acord cu Turtureanu Andrian și alte persoane neidentificate de către organul de urmărire penală, l-au răpit pe Curmei Viorel.

Lui Berdilă Sergiu și Golban Alexandru li s-a incriminat fapta că, în circumstanțele expuse supra, la 22 noiembrie 2008, au pătruns ilegal în domiciliu lui Curmei Viorel, situat în s. Feștețița, r-nul Ștefan Vodă, fără consimțământul acestuia, cu aplicarea violenței, - infracțiune prevăzută de art.179 alin.(2) Cod penal.

Inculpații Berdilă Sergiu și Berdilă Eugeniu, la 31 iulie 2011, în jurul orei 03.30, aflându-se în barul „Voiaj”, situat lângă stația de benzinărie „Lukoil”, la ieșirea din or. Ștefan Vodă, acționând coordonat cu fratele său, Berdilă Sergiu, din intenții huliganice, încălcând grosolan ordinea publică și manifestând o obrăznicie deosebită, i-au aplicat multiple lovituri cu pumnii și picioarele pe diferite părți ale corpului lui Cotovici Eugeniu și lui Munteanu Andrei, în rezultatul cărora potrivit raportului de expertiză medico-legală nr. 239 „D” din 18 august 2010, lui Cotovici Eugeniu i-au fost cauzate leziuni corporale ușoare și lui Munteanu Andrei, conform raportului de expertiză medico-legală nr. 251 „D” din 20 august 2010 - leziuni fără cauzarea prejudiciu sănătății.

3. Sentința instanței de fond a fost atacată cu apeluri de procuror, de avocatul Iurie Mărgineanu în interesele părții vătămate Curmei Viorel și de avocatul Valentin Chiriac în interesele inculpatului Golban Alexandru.

3.1. Procurorul a solicitat casarea parțială a sentinței, cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care:

Berdilă Sergiu să fie recunoscut culpabil de comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 287 alin. (2) lit. a), b), 287 alin. (3) și 164 alin. (2) lit. e), 179 alin. (2) Cod penal, cu încetarea procesului penal în legătură cu decesul inculpatului;

Golban Alexandru să fie condamnat în baza art. 164 alin. (2) lit. e) Cod penal la 6 ani închisoare, în baza art. 287 alin. (3) Cod penal la 5 ani închisoare, în baza art. 179 alin. (2) Cod penal la 2 ani închisoare, iar conform art. 84 Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumul parțial al pedepselor numite, definitiv la 12 ani închisoare în penitenciar de tip semiînchis.

În motivarea apelului procurorul a invocat următoarele:

- acțiunile inculpaților au fost îndreptate spre comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 179 alin. (2) și art. 287 alin.(3) Cod penal, deoarece cronologic inculpații Berdilă Sergiu și Golban Alexandru și complicii acestora au comis violarea domiciliului cet. Curmei Viorel săvârșită cu aplicarea violenței față de ultimul, infracțiunea fiind consumată în momentul pătrunderii în domiciliul părții vătămate, ulterior au săvârșit huliganismul agravat cu aplicarea pistolului și în consecință au răpit victima;

- instanța de fond neîntemeiat a încetat procesul penal în temeiul art.391 alin.(1) pct.6) CPP în privința lui Golban Alexandru, pe episodul incriminat în baza art. 287 alin. (3) Cod penal, deoarece a dat o interpretare greșită prevederilor art. 63 alin. (2) CPP, în sensul că inculpatul nu a fost scos de sub urmărire penală și nici nu a fost pus sub înavuire pe acest episod, or calitatea de bănuț a acestuia a încetat de drept la 24.03.2009, iar prevederile art. 63 alin. (6) CPP au fost declarate neconstituționale prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 26 din 23.11.2010, hotărârea fiind publicată în Monitorul Oficial la 03.12.2010;

- instanța de fond contrar prevederilor art. 162 CPP nu s-a expus referitor la corpul delict – pistolul traumatic de model „SCHMEISSER AE790GI” cu nr. KO 015703, ce aparținea lui Golban Alexandru, ce urma a fi confiscat cu transmiterea Ministerului Afacerilor Interne.

3.2. Avocatul Iurie Mărgineanu în interesele părții vătămate Curmei Viorel a solicitat casarea parțială a sentinței primei instanțe, în partea stabilirii pedepsei lui Golban Alexandru, rejudecarea cauzei cu pronunțarea unei noi hotărâri în vederea agravării acesteia, cu excluderea aplicării prevederilor art. 90 Cod penal.

În motivarea apelului, apelantul a invocat următoarele:

- instanța nu a luat în considerație dreptul părții vătămate la o satisfacție echitabilă, care urma să fie manifestată prin repararea prejudiciului cauzat, care pînă în prezent nu a fost recuperat, iar pedeapsa aplicată în privința lui Golban Alexandru fiind prea blîndă.

- instanța de fond neîntemeiat a aplicat prevederile art. 90 Cod penal, deoarece prejudiciul cauzat de către inculpat nu a fost recuperat și aceste prevederi nu se aplică față de persoanele care au săvîrșit infracțiuni grave.

3.3. Avocatul Valentin Chiriac în interesele inculpatului Golban Alexandru a solicitat casarea parțială a sentinței primei instanțe, în latura civilă, prin care de la Golban Alexandru s-a încasat în beneficiul părții vătămate Curmei Viorel prejudiciului material în sumă de 156.463 lei și a prejudiciului moral în sumă de 200.000 lei.

În motivarea apelului apelantul a invocat următoarele:

- instanța de fond nu a apreciat corect și la justa valoare probele referitor la încasarea prejudiciului material, astfel partea vătămată Curmei Viorel nu a prezentat judecății careva probe ce ar justifica cheltuielile suportate cît și venitul ratat, acesta fiind angajat ca muncitor sezonier și nu a avut loc permanent de lucru (f.d. 177);

- cuantumul prejudiciului moral nu a fost stabilit în funcție de caracterul și gravitatea suferințelor fizice psihice cauzate părții vătămate, de gradul de vinovăție al inculpatului, în dosar nu există vreun raport de expertiză psihiatrică sau psihologică.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bender din 08 noiembrie 2012, au fost respinse apelurile declarate de procuror și de avocatul Iurie Mărgineanu în interesele părții vătămate Curmei Viorel, ca fiind neîntemeiate și admis apelul declarat de avocatul Valentin Chiriac în interesele inculpatului Golban Alexandru, casată parțial sentința primei instanțe în latura civilă, rejudecată cauza și pronunțată o nouă hotărâre, prin care acțiunea civilă înaintată de partea vătămată Curmei Viorel privind încasarea prejudiciului material și moral a fost admisă în principiu, urmînd ca asupra cuantumului despăgubirilor să se expună instanța în ordinea procedurii civile.

Corpul delict - pistolul traumatic de model „SCHMEISSER AE790GI”, cu număr KO 015703, ce aparținea inculpatului Golban Alexandru a fost confiscat și transmis la Ministerul Afacerilor Interne.

În rest, sentința a fost menținută.

4.1. Instanța de apel și-a motivat soluția prin faptul că prima instanță, în conformitate cu cerințele legii și propriei convingeri bazate pe cercetarea probelor sub toate aspectele, prin prisma art. 101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței și veridicității lor, corect a ajuns la concluzia privind vinovăția lui Golban Alexandru și Berdilă Sergiu în comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 287 alin. (3), 164 alin. (2) lit. e) Cod penal și, respectiv, în baza art. 287 alin. (2) lit. a), b), 287 alin. (3), 164 alin. (2) lit. e) Cod penal și a nevinovăției acestora în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 179 alin. (2) Cod penal.

În opinia separată a judecătorului Ion Guzun, acesta a pledat pentru pronunțarea unei hotărâri de condamnare a lui Golban Alexandru în baza art. 287 alin. (3), 164 alin. (2) lit. e) și art. 179 alin. (2) Cod penal, cu stabilirea unei pedepse mai aspre, considerînd că, instanța de fond greșit a încetat procesul penal în baza art. 287 alin. (3) Cod penal prin interpretarea eronată a art.391 alin.(1) pct.6) CPP și neîntemeiat l-a achitat în baza art. 179 alin. (2) Cod penal.

Instanța de apel a conchis că, vinovăția inculpatului Golban Alexandru în baza art. 287 alin. (3) Cod penal, întru-totul s-a confirmat prin:

- declarațiile părții vătămate Curmei Viorel;
- declarațiile părții vătămate Moga Ion;
- declarațiile părții vătămate Becciev Oleg;
- procesul-verbal de cercetare la fața locului din 22.11.2008 (Vol. I, f.d. 8-9);
- proces-verbal de cercetare la fața locului d 22.11.2008 (Vol. I f.d.10);
- raportul de expertiză medico-legală nr. 109 din 10.12.2008;
- raportul de expertiză medico-legală nr. 108 din 10.12.200 (f.d.100-107);
- ordonanța de recunoaștere a corpurilor delictive din 24.12.2008 (Vol. I, f.d.131);
- raportul de expertiză medico-legală nr. 239 D din 18.08.2010 (Vol. II, f.d.52);
- raport de expertiză medico-legală nr. 251 D din 20.08.2010 (Vol. II, f.d. 58).

Instanța de apel a conchis că, instanța de fond just a concluzionat că acțiunile inculpaților Berdilă Sergiu și Golban Alexandru de pătrundere în domiciliu părții vătămate se cuprind în art. 164 alin. (2) Cod penal și nu era necesară încadrarea suplimentară a acțiunilor acestora ca violare de domiciliu, adică în acțiunile lor lipsesc elementele infracțiunii prevăzute la art. 179 alin. (2) Cod penal, deoarece latura subiectivă a acestei infracțiuni se manifestă prin intenție directă, astfel prin probele administrate la dosar inculpații Berdilă Sergiu și Golban Alexandru nu au urmărit scopul violării domiciliului, dar răpirii lui Curmei Viorel.

Referitor la situația inculpatului Golban Alexandru, instanța de apel a conchis că prima instanță întemeiat a încetat procesul penal în baza art. 287 alin. (3) Cod penal, deoarece inculpatul a fost pus sub învinuire cu încălcarea prevederilor art. 63 alin. (2) CPP, peste 3 luni (Vol. I, f.d. 252) și actul procedural este lovit de nulitate. În sensul art. 63 alin. (5) Cod de procedură penală, calitatea de bănuțit a încetat de drept. Or, în conformitate cu stipulările art. 63 alin. (2) CPP, organul de urmărire penală nu era în drept să mențină calitatea de bănuțit mai mult de 3 luni, astfel eroarea menționată exclude tragerea la răspundere penală a inculpatului.

Instanța de apel a menționat că prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 26 din 23.11.2010 „Asupra excepției de neconstituționalitate a prevederilor alin. (6) art. 63 CPP”, s-a declarat neconstituțională norma menționată.

Colegiul a conchis, că instanța de fond în mod întemeiat a ajuns la concluzia, că deși pe parcursul cercetării judecătorești au fost administrate probe, care au demonstrat vinovăția lui Golban Alexandru în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (3) Cod penal, - inculpatul a fost pus sub învinuire ilegal, fapt ce a exclus tragerea acestuia la răspundere penală, cu încetarea procesului penal în temeiul art. 391 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, pe motiv că există alte circumstanțe care exclud sau condiționează pornirea urmăririi penale și tragerea la răspundere penală.

La individualizarea pedepsei lui Golban Alexandru, instanța de fond a ținut cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuază și agravează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, aplicîndu-i o pedeapsă legală, întemeiată și echitabilă în raport

cu circumstanțele cauzei astfel, stabilindu-i o pedeapsă sub formă de închisoare cu aplicarea prevederilor art. 90 Cod penal.

Referitor la acțiunea civilă a părții vătămate Curmei Viorel, instanța de apel a menționat că instanța de fond corect a încasat de la Golban Alexandru în beneficiul lui Curmei Viorel prejudiciul moral în sumă de 200000 lei, ținându-se cont de suferințe psihice a părții vătămate, ultimul a fost privat de libertate și înjosit.

Referitor la prejudiciul material cauzat, instanța de apel a reținut că în cauză nu au fost administrate probe ce ar justifica cerințele părții vătămate Curmei Viorel înaintate în acțiunea civilă privind recuperarea prejudiciului, astfel acțiunea civilă urmează a fi admisă în principiu, urmînd ca asupra cuantumului despăgubirilor să se expună instanța în ordinea procedurii civile.

5. Decizia instanței de apel a fost atacată cu recurs ordinar de procuror, în temeiul art. 427 alin. (1) pct. 6), 10), 12) Cod de procedură penală, prin care a solicitat casarea acesteia, cu dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel în alt complet de judecată, invocînd că instanța de apel nu a apreciat la nivelul cuvenit probele prezentate de acuzare, care demonstrează cu certitudine culpabilitatea inculpaților Golban Alexandru și Berdilă Sergiu în comiterea infracțiunilor imputate, instanțele ierarhic inferioare neîntemeiat au ajuns la concluzia privind încetarea procesului penal în privința lui Golban Alexandru în baza art. art. 287 alin. (3) Cod penal în conformitate cu prevederile art. 391 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, astfel eronat interpretînd prevederile art. 287 CPP.

5.1. Recurentul, în acest context invocă că, în conformitate cu prevederile art. 3 alin. (1) CPP, în desfășurarea procesului penal se aplică legea care este în vigoare la momentul desfășurării urmăririi penale sau judecării cauzei de către instanța de judecată, astfel, în momentul în care inculpatul a fost recunoscut în calitate de bănuț, alin. (6) al art. 63 din CPP era în vigoare, ulterior, conform Hotărîrii Curții Constituționale nr. 26 din 23 noiembrie 2010, au fost declarate neconstituționale, însă, aceste prevederi, conform normei procesual penală sus menționată, acționează numai pentru hotărîrile pronunțate după intrarea în vigoare a Hotărîrii Curții Constituționale și nu au efecte asupra hotărîrilor pronunțate pînă la această dată.

5.2. La fel, instanțele de fond și de apel neîntemeiat au ajuns la concluzia, precum că acțiunile inculpaților Golban Alexandru și Berdilă Sergiu nu întrunesc elementele infracțiunii prevăzute de art. 179 alin. (2) Cod penal, deoarece potrivit alin. 10 pct. 13 a Hotărîrii Plenului Curții Supreme de Justiție nr.4 din 19.06.2006, „*Cu privire la practica judiciară în cauzele despre huliganism*” - huliganismul însoțit de pătrunderea sau rămînerea ilegală în domiciliul sau în reședința unei persoane fără consimțămîntul acesteia, ori de refuzul de a le părăsi la cererea ei....” urmează a fi calificate conform art. 287 și 179 Cod penal.

Or, din materialele cauzei penale rezultă că, inițial acțiunile inculpaților au fost îndreptate spre comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 179 alin.(2) Cod penal și art. 287 alin.(3) Cod penal, deoarece cronologic inculpații Berdilă Sergiu, Golban Alexandru și complicii acestora au comis violarea domiciliului cet. Curmei Viorel săvîrșită cu aplicarea violenței, exprimată prin aplicarea loviturilor cu pumnii și picioarele părții vătămate și pătrunderea în domiciliul acestuia cu deteriorarea bunurilor din domiciliul dat, astfel fiind consumată infracțiunea, prevăzută de art. 179 alin.(2) Cod penal.

Concomitent cu aceste acțiuni, inculpații Berdilă Sergiu, Golban Alexandru și complicii acestora, l-au dus pe Curmei Viorel după casă, unde timp de aproximativ 15 minute l-au maltratat pe acesta, aplicîndu-i lovituri cu pumnii și picioarele peste tot

corpul, folosind în acest scop și un pistol traumatic, amenințându-l și numindu-l cu diferite cuvinte necenzurate, respectiv acțiunile acestora erau deja îndreptate spre comiterea infracțiunii prevăzute de art.287 alin. (3) Cod penal.

Ulterior, abia după expirarea a aproximativ 15 minute, inculpații au decis de a-1 urca pe Curmei Viorel în automobil și să-1 ducă în satul Feștelița, raionul Ștefan Vodă, respectiv la această etapă au comis și infracțiunea prevăzută de art. 164 alin.(2) lit.e) Cod penal.

Este evident, că dacă intenția inițială a inculpaților era de a răpi pe partea vătămată Curmei Viorel, acțiunile acestora urmau să se limiteze la luarea acestuia cu forța din ușa casei, deoarece partea vătămată deschi-se ușa și se afla pe pragul casei, fără a pătrunde în domiciliul acestuia, adică să comită violarea de domiciliu, pe când inculpații inițial l-au doborât la pământ, au pătruns în domiciliu, l-au maltratat și numai apoi l-au luat cu forța din fața casei și contrar voinței acestuia l-au dus cu automobilul în sat.

Din cele expuse rezultă cu certitudine că, în acțiunile inculpaților Berdilă Serghei și Golban Alexandru este prezentă componenta infracțiunii prevăzute de art. 179 alin. (2) Cod penal, atît și componenta infracțiunilor prevăzute de art. 287 alin.(3) și 164 alin.(2) lit.e) Cod penal.

La stabilirea pedepsei inculpatului Golban Alexandru, în opinia recurentului, instanțele de judecată nu au ținut cont de prevederile art. 61, 75, 90 Cod penal, fiind aplicată inculpatului o pedeapsă neechitabilă pentru infracțiunea săvârșită, mai mult ca atît, prejudiciul cauzat nu a fost recuperat.

5.3. Avocatul Mărgineanu Iurie în interesele părții vătămate Curmei Viorel, în temeiul art. 427 alin. (1) pct. 10) Cod de procedură penală, a declarat recurs ordinar împotriva deciziei instanței de apel, solcitînd casarea acesteia, cu dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, criticînd blîndețea pedepsei aplicată inculpatului Golban Alexandru pe un termen redus de 5 ani închisoare cu aplicarea ilegală a prevederilor art.90 Cod penal, considerînd că la stabilirea pedepsei nu s-a ținut cont de prevederile art. 61, 75 Cod penal, inculpatul nu a reparat prejudiciul, anterior a fost condamnat, s-a eschivat de la judecarea cauzei în prima instanță, fiind anunțat în căutare.

6. Judecînd recursurile în raport cu materialele dosarului și motivele invocate, Colegiul penal lărgit consideră că acestea urmează a fi admise, din următoarele considerente.

Cu referire la recursul declarat de către procuror în privința inculpatului Berdilă Sergiu Gheorghe.

6.1. Se semnalizează, că autorul recursului, invocă ca temei pentru recurs pct. 6) alin. (1) din art. 427 Cod de procedură penală, că instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel și hotărîrea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

Din materialele cauzei rezultă că, inculpatul Berdilă Sergiu Gheorghe, născut la 27 ianuarie 1986, a decedat la 10 noiembrie 2011, iar sentința Judecătoriei Slobozia a fost pronunțată la 27 martie 2012, adică după decesul făptuitorului.

Însă, instanța de fond n-a luat în considerație că, răspunderea penală încetează odată cu moartea autorului infracțiunii și a succede culpabilității defunctului nu este compatibil cu normele justiției penale într-o societate guvernată de preemțiunea dreptului, astfel verificînd probatoriul administrat în cauză l-a achitat pe Berdilă Sergiu de învinuirea adusă de săvîrșirea infracțiunii prevăzute de art. 179 alin. (2) Cod penal, totodată l-a recunoscut vinovat de săvîrșirea infracțiunilor prevăzute de art. 287 alin. (2)

lit. a), b), 287 alin. (3) și 164 alin. (2) lit. e) Cod penal și, în final a încetat procesul penal în legătură cu decesul inculpatului.

La fel, și instanța de apel, în partea descriptivă a deciziei adoptate (vol.3, f.d.154 verso, 155 – 155 verso), analizând probatoriul administrat în cauză a conluzionat asupra vinovăției defunctului Berdilă Sergiu și a încadrării juridice a faptelor incriminate.

În asemenea circumstanțe, sunt relevante constatările Curții Europene a Drepturilor Omului în Hotărârea din 08 aprilie 2008, în cauza Grădinar versus Moldova că, - “... *continuarea post - mortem a procesului penal și constatarea vinovăției sau nevinovăției decedatului în comiterea infracțiunii incriminate este inechitabilă și incompatibilă cu ansamblul de garanții acordate de art. 6 din Convenția pentru apărarea Drepturilor omului și a libertăților fundamentale, deoarece la momentul decesului acesta a beneficiat de prezumția de nevinovăție, iar în consecința decesului, el a fost decăzut din posibilitatea exercitării dreptului la apărare*”.

Din cele relatate, rezultă că în atare situație de drept, acțiunea penală se stinge și, odată cu ea, încetează și procesul penal. Întrucât acțiunea penală este personală, iar în caz de deces al făptuitorului, dispăre subiectul activ al acțiunii, astfel că organele judiciare nu pot adopta decât soluția de încetare a procesului penal.

Astfel spus, odată ce făptuitorul a decedat, apare ca lipsită de fundament juridic orice continuare a procesului penal, pentru că o acțiune penală nu se mai poate exercita față de un subiect care nu mai există, astfel soluțiile de condamnare sau achitare sunt inadmisibile.

În acest aspect, Curtea Europeană în hotărârea sa din 29.08.1997, în cauza A.P., M.P. et T.P. c. Suisse, a menționat că „răspunderea penală încetează odată cu moartea autorului infracțiunii și a succede culpabilității defunctului nu este compatibil cu normele justiției penale într-o societate guvernată de preemțiunea dreptului”.

Potrivit art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. b) Cod de procedură penală, judecând recursul în privința lui Berdilă Sergiu, instanța îl admite, casează hotărârile judecătorești și dispune încetarea procesului penal, deoarece a intervenit decesul inculpatului.

Circumstanțele expuse impun, astfel, casarea hotărârilor judecătorești și dispunerea încetării necondiționate a procesului penal, în legătură cu intervenirea decesului inculpatului, - soluție prevăzută de art. 427 alin. (1) pct. 11) Cod de procedură penală care stipulează că, și la etapa recursului ordinar, procesul penal urmează a fi încetat dacă, a intervenit decesul inculpatului.

Cu referire la recursurile declarate de procuror în privința lui Golban Alexandru și de avocatul Mărgineanu Iurie în interesele părții vătămate Curmei Viorel.

6.2. Potrivit art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de această instanță, inclusiv și în temeiul când instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele legale pe care se întemeiază soluția; faptei săvârșite i s-a dat o încadrarea juridică greșită; s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale.

Astfel, în pct. 18 din Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție din 30 octombrie 2009 „*Cu privire la judecarea recursului ordinar în cauza penală*”, este atenționat că, erorile de drept pot fi erori de drept formal sau procesual și erori de drept material sau substanțial. Instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

6.3. În acest context, Colegiul penal lărgit menționează că, este greșită soluția instanței de apel privind încetarea procesului penal intentat în baza art.287 alin.(3) Cod penal împotriva lui Golban A. în temeiul art. 391 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, pe motiv că -

„... punerea sub învinuire a lui Golban A. a fost cu încălcări esențiale a legii procesuale penale, astfel acesta a fost pus sub învinuire contrar prevederilor art. 63 alin. (2), (5) Cod procedură penală și anume a fost recunoscut în calitate de bănuit la 23 decembrie 2008 (Vol. I, f.d. 120), iar la 12 decembrie 2010 a fost pus sub învinuire, iar prin Hotărîrea Curții Constituționale nr. 26 din 23.11.2010 „Asupra excepției de neconstituționalitate a prevederilor alin. (6) art. 63 CPP”, s-a declarat neconstituțională norma menționată”.

Or, inculpatul Golban A. fiind recunoscut în calitate de bănuit la 23 decembrie 2008 și pus sub învinuire la 12 decembrie 2010 conform prevederilor art. 64 alin. (2), pct. 19) CPP, - avea dreptul să atace, în modul stabilit de lege (art. 313 Cod de procedură penală) acțiunile și hotărîrile organului de urmărire penală. Acest drept, conform pct. 27) alin. (2) art. 66 Cod de procedură penală, i s-a păstrat și dispunea de el și atunci cînd avea calitatea de învinuit. Nici la una din aceste faze a procesului penal, inculpatul ori avocatul acestuia, nu au atacat cu plîngerii actele procedurale privitor la calitatea de bănuit.

Această stare de lucruri, pentru instanța de apel era evidentă, astfel că, dacă considera că s-au comis careva încălcări a drepturilor bănuitului, urma să verifice care a fost motivul că ultimul nu s-a folosit de dreptul de a ataca în instanța de judecată acțiunile ori actele organului de urmărire penală la etapa corespunzătoare, ca după caz să fie reparate.

Astfel, conform art. 230 alin. (2) Cod de procedură penală, în cazul în care pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit termen, nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual.

Colegiul penal lărgit, analizînd presupusele încălcări a legii procesuale penale enunțate supra, conchide că instanța de apel formal a aplicat prevederile pct. 6) alin. (1) art.391 CPP, indicînd că, - „ *există alte circumstanțe care exclud sau condiționează pornirea urmăririi penale și tragerea la răspundere penală*”.

Or, circumstanțele care exclud urmărirea penală sunt prevăzute la art.275 Cod de procedură penală, iar la etapa judecării cauzei în instanța de judecată, procedura de încetare a procesului penal este reglementată de prevederile art.332 Cod de procedură penală.

În Codul de procedură penală, TITLUL II, Capitolul III, Secțiunea a 4-a „**Deliberarea și adoptarea sentinței**”, la art. 384 legiuitorul a stipulat că instanța de judecată hotărînd asupra învinuirii înaintate inculpatului, poate adopta una din trei tipuri de sentință, - **de condamnare, de achitare sau de încetare** a procesului penal.

La art.391 CPP, sunt specificate cazurile în care se adoptă sentința de încetare a procesului penal, astfel legiuitorul a reglementat concret cazurile de încetare a procesului penal și numai în pct. 6) se face trimitere la o normă de blanchetă - „*există alte circumstanțe care exclud sau condiționează pornirea urmăririi penale și tragerea la răspundere penală*”. Or, pct. 6) repetă conținutul pct. 9) al art. 275 CPP, - circumstanțele care exclud urmărirea penala, însă cu o importanță de concretizare, și anume că acele circumstanțe care exclud sau condiționează desfășurarea urmăririi penale, trebuie să fie „**prevăzute de lege**”. Astfel de situații de drept pot exista atunci cînd instanța de judecată v-a constata că persoana pusă sub învinuire de săvîrșirea infracțiunilor prevăzute de art. 165 alin. (4) CP sau art. 206 alin. (4) CP, - este victima

traficului de ființe umane, ori infracțiunea este săvârșită de reprezentanții corpului diplomatic ai statelor străine sau de alte persoane care, potrivit art. 11 alin. (4) CP, nu se supun jurisdicției penale a Republicii Moldova.

Prin existența altor circumstanțe, care exclud sau condiționează pornirea urmăririi penale și tragerea la răspundere penală, pot fi reținute și cazurile prevăzute de art. 57-58, art. 217 alin. (5), art. 325 alin. (4) Cod penal, care prevăd expres liberarea persoanei de răspundere penală în cazul prezenței anumitor circumstanțe.

Așa fiind, noțiunea de **“alte circumstanțe”**, prevăzută la pct. 6) alin. (1) art.391 CPP, urmează a fi interpretată numai în sensul **“circumstanțelor prevăzute de lege”**, a se vedea textul legal - pct. 5) art. 275 CPP, - „... există alte circumstanțe **prevăzute de lege care condiționează excluderea sau, după caz, exclud urmărirea penală”**.

Prin urmare, presupusele încălcări a legii procesuale penale constatate de instanța de apel, enunțate supra, nu cad sub incidența **„ altor circumstanțe prevăzute de lege care condiționează excluderea sau, după caz, exclud urmărirea penală”**, prevăzute de art.391 alin.(1) pct.6) CPP.

6.4. La fel, conform alin.(4) al art.251 Cod de procedură penală, încălcarea oricărei altei prevederi legale decât cele prevăzute în alin.(2) atrage nulitatea actului dacă a fost invocată în cursul efectuării acțiunii - când partea este prezentă, sau la terminarea urmăririi penale - când partea ia cunoștință de materialele dosarului, sau în instanța de judecată când partea a fost absentă la efectuarea acțiunii procesuale, precum și în cazul în care proba este prezentată nemijlocit în instanță.

Din actele cauzei rezultă că, la terminarea urmăririi penale, când inculpatul Golban A. a luat cunoștință de materialele dosarului în prezența apărătorului, aceștia n-au invocat despre nulitatea actelor procedurale efectuate pe parcursul urmăririi penale, ceea ce prezumă că au fost de acord cu legalitatea acestor acte procedurale.

Totodată, Colegiul penal lărgit, menționează că procesul penal include mai multe faze, și potrivit art. 64, 65, 66 CPP bănuitul, învinuitul, inculpatul la fiecare fază a urmăririi penale ori a judecării cauzei dispune de un șir de drepturi și obligații. Astfel, conform art.64 alin.(2) pct.19) CPP bănuitul (*la caz Golban A.*) a avut dreptul să atace, în modul prevăzut de lege, - art.313 CPP, acțiunile și hotărârile organului de urmărire penală. Acest drept, conform pct.27 alin.(2) art.66 CPP, i s-a păstrat și dispunea de el și atunci când a avut calitatea de învinuit apoi și de inculpat. Nici la una din aceste faze a procesului penal Golban A. și nici apărătorul său, nu au atacat cu plîngerii în modul stabilit de lege, actele procedurale, privitor la calitatea de bănuit, învinuit.

La fel, din conținutul deciziei contestate se evidențiază că, hotărîrea adoptată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția de încetare a procesului penal, or instanța de apel constatînd că, „... **deși vinovăția inculpatului a fost demonstrată ...**”, nu admite apelul procurorului în sensul declarat, dar menține sentința primei instanțe de încetare a procesului penal interpretînd eronat că, - „... există alte *circumstanțe prevăzute de lege care condiționează excluderea sau, după caz, exclud urmărirea penală*”, prevăzute de art.391 alin.(1) pct.6) CPP.

6.5. Referitor la soluția de achitare a inculpatului Golban A. în baza art. 179 alin. (2) Cod penal, instanța de recurs o consideră ca fiind greșită, astfel procurorul în acest sens a invocat în apel și recurs argumente întemeiate în susținerea acuzațiilor aduse inculpatului, care n-au fost luate în considerație de către instanța de apel la motivarea deciziei sale.

În acest context, procurorul invocă în recurs detaliat și argumentat motive referitoare la încadrarea juridică a faptei incriminate lui Golban A., însă care au fost trecute cu vederea de către instanța de apel, -

„... potrivit alin. 10 pct. 13 a Hotărîrii Plenului Curții Supreme de Justiție nr.4 din 19.06.2006, „*Cu privire la practica judiciară în cauzele despre huliganism*” - huliganismul însoțit de pătrunderea sau rămînerea ilegală în domiciliul sau în reședința unei persoane fără consimțămîntul acesteia, ori de refuzul de a le părăsi la cererea ei...” urmează a fi calificate conform art. 287 și 179 Cod penal.

Or, din materialele cauzei penale rezultă că, inițial acțiunile inculpaților au fost îndreptate spre comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 179 alin.(2) Cod penal și art. 287 alin.(3) Cod penal, deoarece cronologic inculpații Berdilă Sergiu, Golban Alexandru și complicii acestora au comis violarea domiciliului cet. Curmei Viorel săvîrșită cu aplicarea violenței, exprimată prin aplicarea loviturilor cu pumnii și picioarele părții vătămate și pătrunderea în domiciliul acestuia cu deteriorarea bunurilor din domiciliul dat, astfel fiind consumată infracțiunea, prevăzută de art. 179 alin.(2) Cod penal.

Concomitent cu aceste acțiuni, inculpații Berdilă Sergiu, Golban Alexandru și complicii acestora, l-au dus pe Curmei Viorel după casă, unde timp de aproximativ 15 minute l-au maltratat pe acesta, aplicîndu-i lovituri cu pumnii și picioarele peste tot corpul, folosind în acest scop și un pistol traumatic, amenințîndu-l și numindu-l cu diferite cuvinte necenzurate, respectiv acțiunile acestora erau deja îndreptate spre comiterea infracțiunii prevăzute de art.287 alin. (3) Cod penal.

Ulterior, abia după expirarea a aproximativ 15 minute, inculpații au decis de a-1 urca pe Curmei Viorel în automobil și să-1 ducă în satul Feștelița, raionul Ștefan Vodă, respectiv la această etapă au comis și infracțiunea prevăzută de art. 164 alin.(2) lit.e) Cod penal.”

6.6. Referitor la individualizarea pedepsei inculpatului Golban A. stabilită în baza art. 164 alin. (2) lit. e) Cod penal, instanța de recurs menționează că instanța de apel, n-a dat deplină eficiență cerințelor art. art. 61, 75 Cod penal.

Potrivit pct.14 al Hotărîrii Plenului Curții Supreme de Justiție nr.22 din 12.12.2005 „*Cu privire la practica judecării cauzelor penale în ordine de apel*”, una din chestiunile de drept pe care trebuie să le soluționeze instanța de apel este: dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just.

Instanța de recurs consideră că, motivele invocate de partea acuzării referitor la individualizarea pedepsei, sunt întemeiate, deoarece instanța de apel nu a respectat criteriile generale de individualizare a pedepsei, ceea ce denotă ineficiența condamnării cu suspendarea condiționată a executării pedepsei.

Or, potrivit prevederilor art.61 alin.(2) Cod penal, pedeapsa penală este o măsură de constrîngere statală și un mijloc de corectare și reeducare a condamnatului ce se aplică de instanțele de judecată, în numele legii, persoanelor care au săvîrșit infracțiuni, cauzînd anumite lipsuri și restricții drepturilor lor, avînd scop restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului, precum și prevenirea săvîrșirii de noi infracțiuni atît din partea condamnaților, cît și a altor persoane.

Conform art. 90 alin. (1) Cod penal, în cazul în care circumstanțele cauzei și datele privind personalitatea celui vinovat permit să se conchidă că nu este rațional ca vinovatul să execute pedeapsa stabilită, instanța, dacă dispune suspendarea condiționată a executării pedepsei, trebuie în mod obligatoriu să indice motivele acestei concluzii.

Examinînd apelurile părții acuzării în aspectul ilegalității aplicării prevederilor art. 90 Cod penal, instanța de apel nu s-a expus asupra motivelor invocate în apeluri, inclusiv și la faptul că inculpatul s-a eschivat de la judecarea cauzei în prima instanță, fiind anunțat în căutare, dar s-a limitat la unele aprecieri informale, cu caracter generic, prin formule succinte și abstracte, -

“Colegiul penal consideră, că pedeapsa stabilită de către instanța de fond inculpatului Golban A. sub formă de 5 ani închisoare, cu suspendarea condiționată a executării pedepsei conform art.90 Cod penal, este una echitabilă și legală, astfel instanța de fond a ținut cont de toate circumstanțele reale și personale, pedeapsa fiind echitabilă și legală și, prin urmare temeiuri pentru a interveni în hotărârea judecătorească în latura penală nu s-au stabilit”.

6.7. În consecință, Colegiul penal lărgit consideră că eroarea comisă de instanța de apel, referitor la interpretarea cazurilor prescrise de pct. 6) alin. (1) art. 391 Cod de procedură penală, se cuprinde în pct. 6) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, este temei de recurs și deoarece nu poate fi corectată de instanța de recurs, se impune soluția de casare a deciziei și trimiterea cauzei la rejudecare, unde instanța de apel, are obligația să verifice motivele apelurilor declarate de partea acuzării în care în privința lui Golban A, se contestă achitarea, încetarea procesului penal, blîndețea pedepsei și, cu respectarea prevederilor art. 414 - 417 Cod de procedură penală va pronunța o hotărîre care să fie legală și întemeiată.

8. În conformitate cu prevederile art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE :

Admite recursul ordinar declarat de procurorul în Procuratura de nivelul Curții de Apel Bender, Raisa Bațura, casează sentința Judecătoriei Slobozia din 27 martie 2012 și decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bender din 08 noiembrie 2012, în privința lui **Berdilă Sergiu Gheorghe**, cu încetarea procesului penal intentat în baza art. 164 alin. (2) lit. e), 179 alin. (2), 287 alin. (2) lit. a), b) și alin. (3) Cod penal, în legătură cu decesul inculpatului.

Admite recursurile ordinare declarate de procurorul în Procuratura de nivelul Curții de Apel Bender, Raisa Bațura și de avocatul Mărgineanu Iurie în interesele părții vătămate Curmei Viorel, în cauza penală privindu-l pe **Golban Alexandru**, casează decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bender din 08 noiembrie 2012, în latura penală referitor la soluția de achitare în baza art. 179 alin. (2) Cod penal și încetării procesului penal în baza art. 287 alin. (3) Cod penal și stabilirii pedepsei în baza art. 164 alin. (2) lit. e) Cod penal, cu dispunerea rejudecării cauzei în această parte de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată.

Pronunțată integral în ședință publică la 09 iulie 2013.

Președinte

Andrei Harghel

Judecători

Ion Arhiliuc

Constantin Alerguș

Iurie Diaconu

Ion Vîlcov